Kirik 155
Kogudus 355

SÕNAD JA TEOD

EELK TALLINNA TOOMPEA KAARLI KOGUDUSE KUUKIRI NOVEMBER 2026 NR 11 / 179

Need on need, kes tulevad suurest viletsusest ning on pesnud oma rüüd ja teinud need valgeks Talle veres. Ilm 7:14

Aeg liigub vääramatu jõuga aina edasi ja nii on taas kätte jõudnud novembrikuu, millesse jäävad sellel aastal nii ühe kirikuaasta lõpp kui uue algus, sest juba 29. novembril tähistame 1. advendipühapäeva.

Kirikuaasta lõpp kõneleb meile viimsest kohtupäevast, mil „me kõik peame saama avalikuks Kristuse kohtujärje ees, et igaüks saaks kätte, mida ta ihus olles on teinud, olgu head või halba“ nagu apostel Paulus on kirjutanud (2Kr 5:10). Viimsele kohtule mõtlemine ei ole vast sugugi meeldiv või võib olla isegi hirmutav, sest seal saab lõplikult selgeks, kes on kes, kes mõistetakse õigeks ja kes mitte. Ju meist keegi ei soovi saada hukule määratuks, vaid igatseme viimsel päeval trooni ees seistes õigeksmõistva otsuse järele, kuid oluline on küsida kuidas selleni jõuda? Kuidas saaksime osaks kuu juhtsalmis juttu olevatest väljavalitutest, nendest, kes on „oma rüüd Talle veres valgeks teinud“?

Keegi mõtleja on kunagi arutlenud: jääkaru elab lumes ja on ise lume värvi, tiiger on ürgmetsa ja rohu värvi, nõnda on ka need, kes elavad palves ja vaimulikus osaduses Jumalaga inglite ja pühade taoliselt osa Kristuse loomusest ning kujunevad Tema sarnaseks. Ehk kui elame Issandaga püsivas palveosaduses, siis tuleb ka Tema kuju meis üha valdavamalt esile. Meid muudetakse Tema sarnaseks Tema muutumatus aulisuses.

Kirikuaasta vahetusel ongi eriti sobilik arutleda vana ja uue teemal, analüüsida, mida oma elus muuta, mida maha jätta ja kuidas paremini edasi minna. Hea on siinkohal tuge leida apostel Pauluse õpetustest vanast ja uuest inimesest, mis on kirja pandud kirjas koloslastele 3. peatükis. Seal on mitmeid konkreetseid juhiseid käitumise kohta, mida tasub järgida ning kokkuvõtvalt „Aga üle kõige selle olgu armastus – see on täiuslik side! Ja teie südameis valitsegu Kristuse rahu, millesse te olete kutsutud ühe ihuna. Ja olge tänulikud!“ Kl 3:14-15

Olgem siis tänulikud Jumalale Tema armu eest, millega Ta meid igal päeval hoiab ja kaitseb, hellalt juhib ja õpetab, et me kord Tema trooni ees seistes ja vastust andes saaksime õigeks mõistetud ning Tema armu läbi osa igavesest elust.

Õnnistatud hingedeaega soovides diakon Saima Sellak-Martinson

Kaarli koguduse ajaloolistel kelladel täitus 330 aastat

Kirikukellade helin kutsub meid jumalateenistusele ja palvele. See saadab kogudust nii rõõmsatel kui ka kurbadel hetkedel ning ühendab põlvkondi. Tuttav kellahelin võib tuua meelde lapsepõlve, leeripäeva, laulatuse või lähedase inimese ärasaatmise.

Kiriku kellade kõla võib jääda inimesele meelde kogu eluks. Ka pärast pikka eemalolekut on võimalik tuttav helin taas ära tunda. Nii kannavad kellad endas nii koguduse ajalugu kui ka inimeste isiklikke mälestusi.

Tänavu möödub 330 aastat kahe Kaarli kogudusele kuuluva ajaloolise tornikella valamisest. Kellad valmisid **1696. aastal** Stockholmis meister Gerhardt Meyeri käe all ning on koguduse vanimad esemed. Nende lugu ulatub tagasi aega, mil Tõnismäel seisis praegusele Kaarli kirikule eelnenud pühakoda.

Suurema kella laskis vana Kaarli kiriku jaoks valada Rootsi kuningas Karl XI. See valmistati varasema kirikukella asemele, mis oli võetud lossi kellavärgi jaoks. Kella valmistamise ajast, kohast ja meistri nimest annab teada

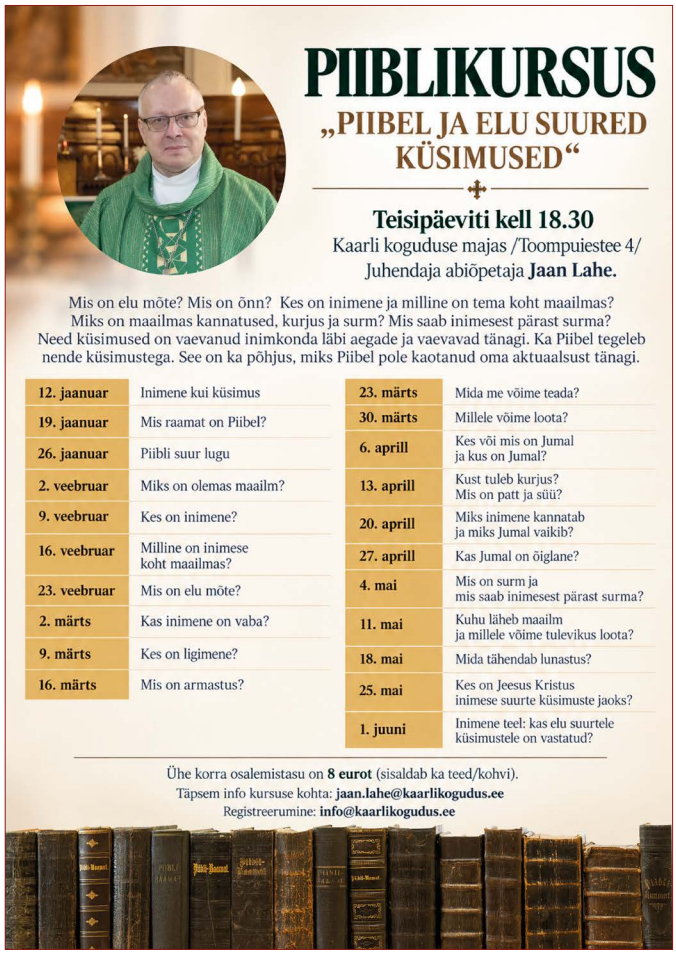

kella löögiringi serval olev ladinakeelne tekst: GLORIA IN EXCELSIS DEO ME FECIT HOLMIAE GERHARDT MEYER A 1696 (Au olgu Jumalale kõrges. Mind tegi Stockholmis Gerhardt Meyer aastal 1696). Pronksist kella valmistamiseks kulus ligikaudu 1200 kilogrammi metalli. Kella kaunistavad ornamendid ja kuninga vapp ning sellel

olevad kirjad jutustavad nii valmistajast kui ka kella kinkimise loost.

Kui vana Kaarli kirik 1710. aastal Põhjasõja ajal Tallinna kaitsmiseks hävitati, õnnestus kellad päästa. Need viidi Toomkirikusse, kus nende helin sai aja jooksul osaks sealse kiriku häälest ja jäid pikaks ajaks eemale Kaarli kogudusest.

Kui Kaarli kogudus soovis kelli uuele kirikule tagasi saada, ei tulnud otsus kergelt .– kellad olid Toomkirikus kõlanud juba nii kaua, et seal oli nende häälega harjutud. Lõpuks saadi 1871. aastal nõusolek kellade tagastamiseks: „Kellad antakse üle sel tingimusel nii kauaks, kui see kirik Evangeelse Luteri usu kirik on ja kellad helistatakse kutseks Evangeelse Luteri usu jumalateenistusele, neid kasutatakse evangeelse luterliku jumalateenistuse kutseks."

USUSÕNASTIK. Nimi

Nimi on Piiblis elusolendi olemuse kandja. Jumala nimi on tema olemuse kandja. Kuna Jumal on püha, on seda ka tema nimi ja seda ei tohi ilma asjata suhu võtta (2Ms 20:7). Esimesed kristlased ristisid Jeesuse nimesse ja Isa, Poja ja Püha Vaimu nimesse (Ap 2:38; Mt 28:19). Ka see, kelle Kristus on lunastanud, saab uue nime, st ta saab oma olemuselt uueks (Ilm 2:17).

Abiõpetaja Jaan Lahe

Tänapäeval asub suurem 1696. aasta pronkskell Kaarli kiriku põhjatornis, väiksem sama vana kell aga Siselinna kalmistu põhjavärava läänetornis. Kaarli kiriku lõunatornis heliseb aga 1870. aastal valatud kell, mille kinkis kogudusele Tallinna kodanik J. E. Steinberg.

Suure pronkskella madal ja kandev kõla on tänaseks taas saanud Kaarli kiriku hääleks. Koos lõunatorni kellaga kutsub see inimesi pühapäeviti Jumala kotta ning annab oma helinaga märku kiriku ja koguduse elust.

Pühapäeval, 15. novembril kell 10 algaval missal tähistame ajalooliste kellade 330. aastapäeva. Kaarli kontsertkoor laulab kellade auks Hella Tedderi laulu „Kell tornis heliseb". Pärast missat on võimalus külastada Kaarli kiriku torni ja näha seal asuvaid kelli lähemalt.

Kasutatud Toomas Mäevälja kirjutist „Kellahelin – maa ja taeva ühendaja" (2021. aasta jõulukuu Sulane) ning Kaarli koguduse kodulehe tornikellade ülevaadet.

Foto: Jaak Aus

Tallinnas kohtusid Euroopa protestantlike kirikute sinodiliikmed.

1.–4. oktoobrini toimus Tallinnas Evangeelsete Kirikute Osaduse Euroopas (EKOE) viies liikmeskirikute sinodisaadikute kohtumine. Umbes 70 sinodisaadikut, peamiselt ilmikjuhid eri elualadelt, arutasid teemal „Usu edasiandmine järgmisele põlvkonnale".

Sinodisaadikud tutvusid ka Kaarli Kooliga ning osalesid eilsel missal.

EELK XXXII kirikukogu abijuhataja Priit Kama andis missal üle kingituse EKOE peasekretär Susanne Schenkile, milleks oli Anatoli Ljutjuki joonistus Maarjast kui sõlmede lahtiharutajast näiliselt lootusetustes olukordades ja tõsistes konfliktides.

Missal jutlustas piiskop Marko Tiitus.

Killuke Kaarli koguduse ajalugu leidis tee tagasi koju

„Oleks tore, kui usuelus kaalukale isikule kuulunud esemed jõuaksid arhiivi, kus nende eest ka väärikalt hoolitsetakse.“

Just selliste südamlike sõnadega kiri jõudis hiljuti Kaarli koguduse postkasti. Selle taga peitus liigutav lugu aastakümneid hoitud mälestustest.

Nimelt olid Mirja-Mari Smidti kätte jõudnud Kaarli koguduse endisele õpetajale Artur Soomrele (1919–1944) kuulunud kaks fotot leerilastega, kolm raamatut ja üksikud kirjad.

Fotodest üks on kaunilt klaasitud ja raamitud 1927. aasta leeripilt, teine aga jäädvustus 1928. aasta leerilaste pihipäevast.

Raamatukogu riiulil leidsid koha Fr. Oehningeri “Ristikoguduse ajalugu omas käekäigus läbi aastasadade”, W. Jerusalemi “Psüholoogia õperaamat” ja “Aiatöö õperaamat”.

Artur Soomrel oli Laulasmaal suvekodu. Kui ta 1944. aastal Eestist põgenes ja traagiliselt hukkus, jäid osad talle kuulunud fotod ja raamatud Laulasmaale, Mirja-Mari vanavanemate Asta ja Oskar Romandi kodu pööningule. Seal hoiti neid läbi pikkade aastakümnete, kuni nüüd avanes võimalus anda need tagasi kogudusele, mille ajalooga need nii tihedalt seotud on.

On väga liigutav, et need sõja üle elanud esemed kannavad ka aastakümneid hiljem endas lugusid inimestest, kelle jäljed pole ajas kadunud.

Oleme Mirja-Mari Smidtile südamest tänulikud, et ta pidas oluliseks need väärtuslikud mälestused Kaarli kogudusele üle anda. Nii saavad need osaks meie ühisest ajaloomälust ja säilivad ka tulevastele põlvedele.

Suur ja südamlik tänu selle ilusa teo eest!

Infojuht Külli Saard

Foto: Anti Toplaan

Ustavad majapidajad ja pärandi hoidjad

Oktoobri eelviimasel nädalal toimus Nõmme Rahu kirikus järjekorras seitsmes **pühakodade hoidmise sümpoosion**. Selle aasta teema käsitles erinevaid ennetus- ja hooldustegevusi ning oli kantud laiemalt koguduste ja ühiskonna rollist jumalakoja hoidjatena.

Piiskop Anti Toplaan juhatas päeva sisse Pauluse sõnadega korintlastele: “Nõnda siis pidagu meid igaüks Kristuse sulasteks ja Jumala saladuste majapidajateks. Aga majapidajatelt nõutakse ju, et nad oleksid ustavad." (1Kr 4:1–2)

Me ei ole pärandi omanikud, vaid selle ajutised hoidjad. Kirikud, ajaloolised hooned ja kultuurimälestised on osa vaikivast lepingust nende vahel, kes on olnud enne meid, kes elavad täna, ja nende vahel, kes alles tulevad. Nii võiks kokku võtta Edmund Burke'i kuulsa ühiskonnakäsitluse, millele Veiko Vihuri oma kirikute ajalugu ja hoidmist käsitlevas ettekandes osundas.

Päeva teine pool põhines erinevatel kogemuslugudel. Lembit Kurik rääkis kirikute niiskusprobleemidest ja nutikast tuulutusest nende kontrollimiseks. Räägiti ka kiriku halduskava koostamisest, sest just järjepidev hooldustöö aitab ennetada võimalikke avariisid ja kulukaid erakorralisi remonte.

Päeva lõpetasid Külli Eriksoni mõtted kirikuhoone teenimisest kirikumehe pilgu läbi.

Päeva jooksul kõlama jäänud mõtteid ühendas arusaam, et kiriku hoidmine ei tähenda üksnes katuse, seinte või ajaloolise pärandi säilitamist. See tähendab ka ustavat kohalolekut ja valmisolekut avada uksed neile, kes neid vajavad. Vahel võib kirikusse sisse astuda vaid üks inimene, kuid juba homme võib neid olla mitu. Ja isegi kui ei tule kedagi, on avatud pühakoda märgiks, et Jumala koda on olemas ja ootab. Nõnda ei ole meie ülesanne mõõta üksnes tänase päeva tulemusi, vaid hoida ja edasi anda seda, mis on usaldatud meie kätte eelkäijate poolt ning tulevaste põlvede heaks.

Haldusjuht Marek Pärn

Fotod: Marek Pärn

Kirikulühtrid naasevad restaureerimiselt

Lähinädalatel saabuvad Kanuti töökojast restaureerimiselt tagasi meie kiriku kuus lühtrit ning neli väiksemat seina- ja laevalgustit. Sellega saab ring peale kõigi kiriku lühtrite ja seinabraade restaureerimisele.

Nagu ka varasematel aastatel, puhastati lühtrid põhjalikult ning vahetati välja nende juhtmestik. Põneva detailina selgus, et mõnel lühtril olid küünalt jäljendavad pirnipesad ehtsama ilme saavutamiseks kaetud päris küünlavahaga. Kuna puudub alus arvata, et neis lühtrites oleks kunagi kasutatud päris küünlaid, võib eeldada, et seda tehti üksnes ajaloolise ja autentse mulje loomiseks. Tööd tegi metallikonservaator Helmut Välja.

Tööde kogumaksumus on 3596 eurot, millest koguduse omaosalus moodustab 359,60 eurot. Ülejäänud tööde maksumus kaetakse Tallinna Linnaplaneerimisameti toetusest.

Täname südamest Tallinna Linnaplaneerimisametit toetuse eest, mis aitab hoida ja säilitada meie kiriku ajaloolist sisustust ning anda see heas korras edasi tulevastele põlvedele. Nii saame olla ustavad hoidjad sellele pärandile, mis on meie hoolde usaldatud.

Haldusjuht Marek Pärn

9.–16. oktoober – nädal täis uusi kogemusi ja sõprussuhteid!

Kevadel 2025 sai alguse Kaarli Kooli õpilasvahetus Saksamaal Bonnis asuva Amos-Comenius-Gymnasiumiga. Nüüdseks on kooli 8. klassi õpilased juba kahel korral Saksamaal külas käinud ning nüüd võõrustati saksa noori teist korda Tallinnas!

Ühine nädal oli täis põnevaid ettevõtmisi, uusi teadmisi ja muidugi palju koosveedetud aega. Külalised said tutvuda meie kooli ja Kaarli kirikuga, avastada Tallinna vanalinna ning külastada Euroopa Elamuskeskust, Riigikogu, KGB muuseumi ja Eesti Vabaõhumuuseumi. Riigikogus õnnestus noortel jälgida ka istungit ning Pika Hermanni tornis näha Eesti lippu päris lähedalt.

Eriti meeldejäävaks kujunes linnaekskursioon, sest sattusime Toompeale just ajal, mil toimus Eesti presidendivahetusega seotud pidulik tseremoonia. Nii said meie Saksa külalised osa ühest erilisest hetkest Eesti riigielus. Nädalavahetuse veetsid saksa noored oma Eesti külalisperedega, saades nii veelgi lähemalt osa meie igapäevaelust. Samal ajal külastasid õpetajad üheskoos Arvo Pärdi keskust Laulasmaal.

Ühise nädala lõpetuseks toimus koolis saksa keele päev, kus Eesti ja Saksa noored valmistasid koos ette väikeseid etteasteid ning tutvustasid teistele õpilastele Bonni kooli ja õpilasvahetust. Nädala lõpus koguneti ka koos külalisperedega kooli kohvikusse Vico.

Kõige väärtuslikumad on aga kogemused ja sõprussuhted, mis sellest nädalast kaasa võetakse. Nädalat kokku võttes jäid noorte mõtetest kõlama nii uued sõbrad, julgem keelekasutus kui ka rõõm ühiselt veedetud ajast

Üks noortest võttis kogemuse kokku eriti tabavalt:

„Ma mõistsin, et kuigi oleme üksteisest kaugel, elame ühel ja samal ajal eri paikades üsna sarnast elu. Selle õpilasvahetuseta ei oleks me kunagi kohtunud.“

Aitäh kõigile õpilastele, õpetajatele ja külalisperedele, kes selle toreda nädala võimalikuks tegid!.

Allikas: Kaarli Kooli facebook

Fotod: Meelis Holsting

EELK ja Kurhessen-Waldecki kirik tähistasid partnerluse 25. aastapäeva ja pikendasid koostöökokkulepet

Eesti Evangeelne Luterlik Kirik ja Saksamaa Kurhessen-Waldecki Evangeelne Kirik (EKKW) tähistasid **16.–17. oktoobril** Tallinnas oma partnerluse 25. aastapäeva. Laupäeval, 17. oktoobril allkirjastasid peapiiskop Urmas Viilma ja piiskop Beate Hofmann Tallinna toomkirikus koostöökokkuleppe pikenduse aastani 2031. Pühapäevasel missal Tallinna Kaarli kirikus jutlustas EKKW delegatsiooni juht, piiskop dr Beate Hofmann.

Koos piiskopiga osalesid missal EKKW kirikuvalitsuse diakoonia ja oikumeenia osakonna esindaja Diethelm Meißner ning EELK–EKKW partnerluse koordinaator Michael Schümers.

Missal teenis kaasa ka peapiiskop Urmas Viilma ning laulis koguduse naiskoor. Kogudus õnnitles naiskoori dirigenti Kersti Petermanni tema 60. sünnipäeva puhul. Kersti on naiskoori juhatanud juba kümme aastat.

11. oktoobril, Lõikustänupüha missal tunnustati EELK tänukirjaga koguduse tublisid kaastöötajaid:

Kristi Rosental – Kaarli kiriku kammerkoori Canorus ustav laulja ja noodikogu korrastaja.

Marko Süda – koguduse nõukogu liige ja korjanduste korraldaja.

Georg Männik – koguduse nõukogu kauaaegne liige.

Helen Korju-Kuul – aktiivne kaastööline koguduse lastetöös, sealhulgas kirikukooli, laagrite ja perekohvikute korraldamisel.

Foto: Erik Peinar

18. oktoobril andis peapiiskop Urmas Viilma Tallinna Piiskoplikus Toomkirikus pidulikul tänuüritusel üle tänavused kiriku autasud.

EELK tänas ja tunnustas 81 inimest nende panuse eest kiriku, kultuuri ja kogukondade ellu.

EELK Teeneteristi I järgu pälvis president Alar Karis ja elutöö preemia vaimulik, teoloog ja tõlkija Kalle Kasemaa.

Hea meel, et tunnustatute seas olid ka Kaarli koguduse kaastöötajad:

Aasta Kirikumuusik 2025 – *Maarian Toompere*

EELK Teeneteristi III järgu sai:

Meelis Holsting – Kaarli koguduse diakon, Kaarli Kooli gümnaasiumi koordinaator, väärtusõpetuse õpetaja.

EELK Teeneteristi tunnustusmärgi said:

Heljo Murd – Kaarli koguduse nõukogu liige, naiskoori laulja ja lilleseadja;

Ardi Vigor – Kaarli koguduse ja Kaarli Kooli kaastööline, nõukogu liige.

EELK aukirja said:

Piret Allik – Kaarli koguduse nõukogu liige;

Lea Krall – Kaarli koguduse nõukogu liige ja Kaarli Kooli õpetaja;

Jaanus-Karl Ruiso – Kaarli koguduse kirikumees.

Täname kõiki tunnustuse pälvinuid nende pühendunud töö ja panuse eest koguduse ellu ning soovime neile rohket Jumala õnnistust edaspidiseks!

NOVEMBER KIRIKUS

PÜHADE OSADUS – Järelikult ei ole te nüüd enam võõrad ja majalised, vaid pühade kaaskodanikud ja Jumala kodakondsed. Ef 2:19

P 1. NOVEMBER kell 10:00 Missa, pühakutepäev

E 2. NOVEMBER

kell 13:00 Missa

kell 18:00 Taizé palvus

T 3. NOVEMBER kell 17:30 Muusikaõhtu

Kitarriduo Kristjan Tamm-Jelena Ossipova, kaastegev sopran Anu-Mari Metsoja. Sissepääs vaba.

KAHE RIIGI KODANIK – Kuningate Kuningas ja isandate Issand, kellel ainsana on surematus, Tema päralt olgu au ja igavene võimus. 1Tm 6:15,16

P 8. NOVEMBER kell 10:00 Missa, isadepäev

E 9. NOVEMBER

kell 13:00 Missa

kell 18:00 Taizé palvus

T 10. NOVEMBER kell 17:30 Muusikaõhtu

Dascha Goldberg – akordion. Sissepääs vaba.

K 11. NOVEMBER kell 17:30 Kaarli Kooli advendilaat ja kontsert

VALVAKE! – Teie niuded olgu vöötatud ja lambid põlegu! Lk 12:35

P 15. NOVEMBER kell 10:00 Missa

E 16. NOVEMBER

kell 13:00 Missa

kell 18:00 Taizé palvus

T 17. NOVEMBER kell 17:30 Muusikaõhtu

Kadri Ploompuu – orel. Sissepääs vaba.

KRISTUS – TAEVA JA MAA ISSAND – Meie kõik peame saama avalikuks Kristuse kohtujärje ees. 2Kr 5:10

P 22. NOVEMBER kell 10:00 Missa, igavikupühapäev

E 23. NOVEMBER

kell 13:00 Missa

kell 18:00 Taizé palvus

T 24. NOVEMBER kell 17:30 Muusikaõhtu

Marju Riisikamp – orel. Sissepääs vaba.

K 25. NOVEMBER kell 17:30 Missa aasta jooksul lahkunute mälestuseks

SINU KUNINGAS TULEB ALANDLIKKUSES – Vaata, sulle tuleb sinu kuningas, õiglane ja aitaja! Sk 9:9

P 29. NOVEMBER kell 10:00 Missa, advendiaja 1. pühapäev

E 30. NOVEMBER

kell 13:00 Missa

kell 18:00 Taizé palvus

LEERIKOOL 2026

20. september – 6. detsember 2026

10. jaanuar – 27. märtsil 2027

/leeripüha ülestõusmispühaöö vigiilial 27. märtsil kell 22/

4. aprill – 20. juuni 2027

/leeripüha 20. juunil kell 10/

Info ja registreerimine:

www.kaarlikogudus.ee/kogudus/leerikool/

KIRIKUKOOL

1. november kell 12 Kirikukooli tund

15. november kell 12 Kirikukooli tund

Kirikukool on osalejatele tasuta, soovi korral saab teha vabatahtliku annetuse.

Diakooniatöö

Toolivõimlemine

igal kolmapäeval kell 12.

Koraalikoor

5. november kell 13.

Ootame teid koguduse majas!

KOGUDUSE KANTSELEI

E, R 10–13

T, K, N 10–13 ja 14–16

Õpetaja Jaak Aus, **abiõpetaja Jaan Lahe, abiõpetaja Kaisa Kirikal, diakonid: Saima Sellak-Martinson, Tiit Zeiger, Meelis Holsting, Elina Kivinukk**. Kohtumine tuleb eelnevalt kokku leppida.

telefon: 5300 8086

e-post: info@kaarlikogudus.ee

kodulehekülg: www.kaarlikogudus.ee

Facebook: EELK Tallinna Toompea Kaarli kogudus

pank: SEB EE171010022004706006

Swedbank EE392200221011214295

annetused remondi heaks:

Swedbank EE902200221040614950

annetused oreli hoolduse heaks:

Swedbank EE452200221057033689

annetused Kaarli Kooli toetuseks:

Swedbank EE332200221056298548